

13

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Κώδιξ Γ' 26

σελ. 66

[ἀριθμὸς ἐξερχομ.] 184

[χρονο(λο)γία]

1829

8βρίου 28

Πρὸς τὸν κατὰ τὰς Νοτίους Κυκλάδας Ἑκτακτον Ἐπίτροπον

Ἀπὸ τὰ εἰσερχόμενα ἀντίγραφα τῆς ὑπ ἀριθ 34 ἀναφορᾶς τοῦ αὐτόθι Πρωτοκλή¹² τοῦ τῆς πρὸς τὸ αὐτὸ Δικαστήριον ἀπαντήσεως ὑπ ἀριθ 183 θέλετε παρατηρήσει¹³ ὅτι ἡ Δημογεροντία, ὅχι μόνον κατεχράσθη μέχρι τοῦδε τῶν καθηκόντων αὐτῆς,¹⁴ ἀλλὰ καὶ ἀντιβαίνει Ἐγκληματικῶς πρὸς τὴν Δικαστικὴν Ἀρχήν.- Ἡ Γραμ¹⁵ ματεία αὕτη κατὰ διαταγὴν τῆς Α(ὐτοῦ) Ἐ(ξοχότητος) ἐπιβάλλει εἰς τὴν φρόνησίν σας νὰ τοὺς κα¹⁶θοδηγήσετε εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, καὶ στηριζόμενοι εἰς τὸ πνεῦμα τῆς παρὰ τῆς Γ¹⁷ Γραμματείας ταύτης ἀποκρίσεως πρὸς τὸ Δικαστήριον, ὀφείλετε νὰ γνωστοποιήσετε¹⁸ πρὸς τὰ μέλη τῆς Δημογεροντίας, ὅτι θέλουν ἐπιφορτισθῇ βαρυτάτην εὐθύνην¹⁹ ἐὰν δείχνουν τὴν ἐλαχίστην ἐναντίωσιν.

¹¹⁰ Ἡ Γραμματεία περιμένει νὰ μάθῃ τ' ἀποβησόμενον.

14

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Κώδιξ Γ' 26

σελ. 67-70

[ἀριθμὸς ἐξερχομ.] 185

[χρονο(λο)γία]

1829

8βρίου 28

Πρὸς τὸ κατὰ τὴν Λακωνίαν Πρωτόκλητον Δικαστήριον

Ἐλήφθη ἡ ὑπ ἀριθ 330 ἀναφορά σας τῆς 7 8βρίου 1829 εἰς τὴν ὁποίαν ἔμπε¹² ριλαβάνονται τὰ ἐξῆς ζητήματα:

¹³ Ζήτημα 1^{ον} εἰς τὴν Σπάρτην ὑπάρχουν ἐγχώριοι συνήθειαι τόσον περὶ τῶν Πολιτικῶν¹⁴ ὑποθέσεων, ὅσον καὶ περὶ τῶν Ἐγκληματικῶν πράξεων, ἀντιβαίνουσιν πολλάκις¹⁵ μὲν εἰς τοὺς γραπτοὺς νόμους, ἐνίοτε δὲ εἰς τοὺς φυσικοὺς π.χ. ἡ συνήθεια ἥτις ἀ¹⁶παιτῆτως ὑπεχρέωνεν ἓνα Σπαρτιάτην νὰ πράττῃ καὶ χωρὶς ἰδιαιτέρας ἔχθρας, ἢ¹⁷ πλεονεκτικῆς αἰτίας, εἰς τὸν παρ' ἄλλου τῆς αὐτῆς φατρίας Σπαρτιάτου ἐπιχειροῦ¹⁸ μενον καὶ ἐκτελού-

μενον φόνον κατά τινος Πολίτου τοῦ ἐναντίου κόμματος, ὁ συμπρά⁹ κτωρ θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς ὡς ἀνεύθυνος, διότι δὲν ἐχρημάτισεν ὁ πρωταίτιος τοῦ¹⁰ «ἐγκλήματος». – Ἀπάντησις· ἡ ἀκρόασις τοιούτων ἐθίμων προξενεῖ φρίκην· ταῦτα εἶναι διαφθοραὶ καὶ βδελύγματα, ἡ φύσις αὐτὴ τ' ἀποστρέφεται· οὐδὲ ὑπάρχει¹¹ κανεῖς νόμος ὅχι μόνον ἄγραφος, ἀλλ' οὐδὲ γραπτός, δυνάμενος νὰ ἐπιτάξῃ σιωπὴν¹² εἰς τὸν νόμον τῆς φύσεως. – Ἡ συγκοινωνία ἔχει βάσιν τὴν ἀνθρώπινον φύσιν.¹³ Ἡ φύσις αὐτὴ συνοικίζουσα τοὺς ἀνθρώπους ὑπαγόρευσε τ' ἀσφαλίστικὰ μέσα τῆς¹⁴ συγκοινωνίας ἐν γένει, καὶ ἐκάστου ἀνθρώπου ἀτομικῶς· κανεῖς εἰς τὴν συγκοινωνίαν¹⁵ δὲν χάνει τίποτε· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας κερδίζει, ἐνισχύει, κ' ἐξευγενίζει τὰ φυσικὰ δίκαιά του.¹⁶ Ἡ ἀπόλυτος ἀνεξαρτησία δὲν εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἴδιον· διότι ποῖον ὑπε¹⁷ ρασπιστὴν ἤθελεν ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ἐάν τις βλάπτων αὐτὸν ἤθελε παραβῇ τὸν κανόνα,¹⁸ τὸν ὑπαγορεύοντα τ' ἀμοιβαία χρέη καὶ δίκαια· «ὃ σὺ μισεῖς, ἐτέρῳ μὴ ποιήσης» καὶ «κα¹⁹ θῶς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε καὶ ἡμεῖς αὐτοῖς ὁμοίως».

²⁰ Ὁ ἄνθρωπος ὑπόχρεως διὰ τὴν ἀσφάλειάν του νὰ συζῇ μὲ τοὺς ὁμοίους του, δὲν²¹ δύναται νὰ μὴ θέλῃ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ πρὸς τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν, ἐκ τῆς ὁποίας²² κρέματα ἡ ἀτομικὴ τὸ δίκαιον τοῦ τιμωρεῖν εἶναι συνέπεια τῆς συγκοινωνίας.²³ Ἐπειδὴ δὲ ἡ συγκοινωνία δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δίκαιον τοῦ²⁴ τιμωρεῖν, ἕκαστος ὀφείλει νὰ πείθεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἡ γενικὴ ἀσφάλεια ἀπαιτεῖ, ὡς²⁵ ἀφοροῦν καὶ εἰς τὴν ἰδικήν του. – Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ζῇ μονήρης, ἢ ἐὰν ἡ συγκοινω²⁶ νία δὲν ἰσχύῃ νὰ τὸν ὑπερασπίζεται κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ δὲν ὑπάρχῃ κάμμία²⁷ ἀσφάλεια, τότε κατ' αὐτὴν καὶ μόνην τὴν περίπτωσιν, ἔχων ὁ ἄνθρωπος τὸ δίκαιον²⁸ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς ζωῆς του (ὅταν πρόκειται νὰ τὴν χάσῃ) δύναται ν' ἀντι²⁹ σταθῇ διὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὸν ἀδικοῦντα. – Τὸ ἀτομικὸν τοῦτο δίκαιον δὲν³⁰ ὑπάρχει εἰς τὴν συγκοινωνίαν, εἴτε διὰ νὰ μὴ φθάνῃ εἰς ὑπερβολὰς τὸ φιλέκδικον,³¹ εἴτε διότι ὁ σκοπὸς τῶν ποινῶν δὲν εἶναι ἡ ἐκδίκησις, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα· ἡ βαθ³² μὴδὸν ἐπὶ τὰ κρείττω πρόοδος τῆς συγκοινωνίας ἐξήλειψε τὴν χρῆσιν τῆς ιδιωτι

¹ σελ. 68 κῆς ἐκδικήσεως καὶ τὰ διὰ τὰ ἐγκλήματα παραδεχθέντα ἄσυλα.

² Οἱ ἐξασφαλίζοντες τὸν ἄνθρωπον νόμοι, ἀπαρέσκουσιν εἰς τὸν κακοῦργον, διότι χαλῖ³ νώνουν τὰ πάθη του, ἐν ᾧ οὐδ' αὐτὸς ὁ κακοῦργος ἤθελε τοὺς καταφρονεῖ καὶ τοὺς⁴ παραβαίνει, ἂν ἐσυλλογίζετο ὅτι ἀφορῶσι καὶ τὴν γενικήν, καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀσφά⁵ λειαν· ὁ κακοῦργος, καταπατῶν τοὺς νόμους τῆς ἀτομικῆς ἀσφαλείας, θέλει νὰ εἶναι⁶ ἀνεξάρτητος, καὶ διὰ τοῦτο παύει ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν νόμων ἢ ὑπεράσπισις, καὶ ὑπο⁷ βάλλεται εἰς ποινὴν ἀνάλογον μὲ τὸν ἐκ προαιρέσεως βαθμόν, καὶ μὲ τὴν ποιό⁸ τητα τοῦ ἐγκλήματος. – Ἐναντίον τῶν ἀρχῶν τούτων αἵτινες εἶναι ἄμεσος συνέπεια⁹ τῆς ἀνθρωπίνου συγκοινωνίας, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίθετον ἔθιμον, χωρὶς¹⁰ νὰ ὀνομασθῇ διαφθορὰ καὶ πηγὴ ταραχῶν μεγίστων.

¹¹¹ Γίνεται τις συναίτιος, εὐκολύνει καὶ συμπράττει ἔγκλημα, καὶ μένει ἀνεξέταστος, διότι ¹¹² δὲν ἐπέφερε τελευταῖον τὴν χεῖρα;

¹¹³ Δὲν εἶναι ταυτὸν ὡς νὰ μεταρρίζωθῃ πάλιν, ἂν ὑπάρχῃ τὸ σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπ ¹¹⁴ πον αἴσθημα τῆς ἀτιμωρήτου συμπράξεως, διότι ἄλλος εἶναι τοῦ ἐγκλήματος ὁ ἐκτελεστής; Δὲν εἶναι ἀπηγορευμένον ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἄμεσος ἢ ἔμμε ¹¹⁵ σος βλάβη; Εἶναι περὶ τούτου γραπτοῦ νόμου χρεῖα; Δὲν τὸν εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος ¹¹⁶ ἐγχαραγμένον ἤδη εἰς τὴν καρδίαν του; Ἡ πρᾶξις τιμωρεῖται, διότι ὁ μὲν φυσικὸς ¹¹⁷ νόμος τὴν ἀπαγορεύει, ἢ δὲ συγκοινωνία ἔχει πᾶν δίκαιον νὰ τὴν τιμωρῇ· πλήν, ¹¹⁸ ἀντιλέγουν, ὅτι μέχρι τοῦδε αἱ τοιαῦται πράξεις ἐθεωροῦντο ἀτιμώρητοι· ἀλλ' ἀπὸ ¹¹⁹ ποῖον; Ἀπὸ τὸ Κοράνιον ἴσως, ἢ ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῶν ἀρχηγῶν τῆς Κυβερνή ¹²⁰ σεως; Ἡ διαφθορὰ δὲν γεννᾷ ποτὲ φυσικῶς συνεπείας κατὰ τῆς δικαιοσύνης δι ¹²¹ νατὰς νὰ ὑπάρξωσι.- Τὸ τοιοῦτον αἴσθημα πρέπει νὰ ἐξαληφθῇ· ἢ ἀνατροφή, κ' ἔτι ¹²² μᾶλλον τὸ παράδειγμα τῆς ποινῆς θέλει ἀνακαλέσει τὴν ιδέαν τῆς δικαιοσύνης, ἥτις φαίνεται ¹²³ ἐξορισμένη· τοιούτῳ τρόπῳ οἱ κακοῦργοι δὲν θέλουν εὐρῇ ὁπαδοὺς εὐκόλως· θέλουν ἀπαντῇ ¹²⁴ σει ἐμπόδια μεγαλύτερα εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν ἐγκλημάτων, θέλουν ματαιωθῇ αἱ μυστικαὶ ¹²⁵ ἐνώσεις, καὶ αἱ συνωμοσίαι, καὶ θέλει ἐξασφαλισθῇ ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ, καὶ ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πολίτου. ¹²⁶ Τούτων οὕτως ἐχόντων, νομίζω ὅτι τὸ λεγόμενον αὐτὸ ἔθιμον πρέπει νὰ θεωρηθῇ παρὰ ¹²⁷ τοῦ Δικαστηρίου ὡς τὸ ἀναφερθὲν παρὰ τοῦ κατὰ τὴν Κάτω Μεσσηνίαν Πρωτοκλήτου, ¹²⁸ περὶ τῆς ἀποκρίσεως, τὴν ὁποίαν ἔδωκαν δύο ἐγκαλούμενοι, ὅτι δὲν ἀποδίδουν ποτὲ τὰ ¹²⁹ ληστευθέντα, διότι ὁ ληστής μένει ἀκαταζήτητος ἐὰν ἐπιτύχῃ εἰς τὸ ἐπιχείρημα.

¹³⁰ Ἐὰν ἔπειτα προσέξωμεν εἰς τὴν συντήρησιν τοιαύτης ἀνεξικακίας, θέλομεν ἰδεῖν προ ¹³¹ κύπτουσιν ἄλλην αἴτησιν ἐθίμου. Ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευμένου θέλει ἀντεκδικηθῇ ἐπὶ τοῦ φονέως καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, λέγουσα ὅτι εἶναι ἐθιμον νὰ ἐκδικῇται ἀφ' ¹³² ἑαυτῆς, καὶ ὅτι ποτὲ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔλαβε μετοχὴν εἰς τὰ τοιαῦτα.

¹³³ Τὰ παραδείγματα τῶν ἀγρίων δὲν δύνανται βέβαια νὰ χρησιμεύσουν ὡς καύχημα

¹ σελ. 69 τῶν Σπαρτιατῶν, οὐδ' ὑπάρχουν εἰς τοιαύτην θηριωδίας κατὰστασιν, ὥστε νὰ καυχῶνται ² ὅτι ἔχουν τοιαῦτα ἔθιμα. Ἐὰν οἰκογένεια κάμμία προσφεύγῃ εἰς τοιαύτας προφάσεις, ³ ὑβρίζει μεγάλως τὴν Σπάρτην ὁλόκληρον.-

¹⁴ Ζήτημα 2^{ον} «Ἐπειδὴ ἡ Σπάρτη ἔνεκα τῆς Πολιτικῆς καταστάσεως δὲν εἶναι ὡς ἐπὶ ⁵ τὸ πολὺ εἰς θέσιν νὰ διαγιγνώσκῃ τὰς ἀπαιτούμενας νομικὰς τάξεις, καὶ ἐπομένως νὰ συμ ⁶ μορφοῦται εὐαρμόστως εἰς ταύτας, κ' ἐπειδὴ τὸ Δικαστήριον τοῦτο παρετήρησεν ἢ ⁷ δη. πρὸς δὲ καὶ διὰ τὸ μέλλον προβλέπει ἐξ ἀγνοίας ἢ ἄλλων ἰδιαιτέρων ἀφορμῶν ἀντιστὰ ⁸ σεις, παρακοὰς ἢ ἐλλείψεις ... ἐρωτᾷ ἂν συγχωρῇται εἰς αὐτὸ νὰ παραβλέπῃ ἐνίστε

τοὺς ¹⁹ δικαστικοὺς τύπους, συγκατάβασιν τινα μετερχόμενον».

¹¹⁰ Ἀπάντησις- Δικαιοσύνη εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ Δικαστηρίου, ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐνασχο ¹¹¹ ληθῇ νὰ λάβῃ γενικὸν περὶ τούτου μέτρον· ὀφείλετε ἐν τοσοῦτῳ νὰ μετέρχεσθε τὴν ἐπιεί ¹¹² κειαν ἥτις σᾶς ἐμψυχώνει.-

¹¹³ Ζήτημα 3^{ον} «Ἄν χρεωστῇ νὰ θεωρῇ καὶ νὰ κρίνῃ τὰς διαφορὰς τῶν ἐνοικιαστῶν ¹¹⁴ τῶν ἐθνικῶν προσόδων, ὡς πρὸς τὰς ἐκδοθείσας περὶ εἰσπράξεως διαταγὰς».

¹¹⁵ Ἀπάντησις- Τὸ μέρος τοῦτο ὑπάγεται εἰς τὸ Διοικητικόν· ὅθεν ἡ περὶ αὐτοῦ ἀπόφασις ¹¹⁶ ἀνήκει εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ ὅχι εἰς τὸ Δικαστήριον.

¹¹⁷ Ζήτημα 4^{ον} «Ὅσάκις οἱ προσκαλούμενοι νὰ δίδωσιν ἐνόρκους μαρτυρίας περὶ πολιτικῶν ¹¹⁸ ὑποθέσεων ἀπειθοῦσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ ἄρνοῦνται τὴν μαρτυρίαν, προφασίζο ¹¹⁹ μενοι εἰς τὰ θρησκευτικὰ Δόγματα, τὸ Δικαστήριον ἐρωτᾷ ἂν ἡμπορῇ νὰ καταδικάσῃ ¹²⁰ αὐτούς».- Ἀπάντησις- Τὸ ἄρθρον 51 τῆς Ἐγκληματικῆς διαδικασίας εἶναι γενικόν. ¹²¹ Δύο εἶναι αἱ δυσκολίαι.- 1^η ἡ πρὸς τὴν μαρτυρίαν.

¹²² 2^α ἡ πρὸς τὸν ὄρκον

¹²³ Ἀλλὰ ποῖα εἶναι τὰ αἷτια τῆς πρώτης; Αἱ μὲ τοὺς διαφορομένους σχέσεις; Ὁ φόβος ¹²⁴ μὴν ἐρεθισθῇ ὁ ἰσχυρός;

¹²⁵ Ποῖα εἶναι τὰ τῆς δευτέρας; πρόληψις θρησκευτικῆ; ἢ ἄρνησις εἰς τὸ νὰ μαρτυρήσωσι ¹²⁶ τὴν ἀλήθειαν; ¹²⁷ Εἰς τὴν φρόνησίν σας ἀνήκει νὰ ἀνακαλύψετε τὰ αἷτια μὲ πραότητα, καὶ νὰ δώσῃ ¹²⁸ τε μὲ τὴν πειθὴ ἰσχὺν εἰς τὸν νόμον, ὅστις, ὡς γνωρίζετε, τείνει εἰς τὸ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ¹²⁹ πένητα ἀπὸ τὰς ραδιουργίας τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ νὰ ἐξισώσῃ τοὺς πάντας ἐνώπιον ¹³⁰ τοῦ νόμου.

¹³¹ Ζήτημα 5^{ον} «Ἄν κατὰ συνέπειαν τοῦ ἁρθρου 38 τοῦ ὑπ ἀριθ. 8268 ψηφίσματος ¹³² συγχωρῇται εἰς τὸ Δικαστήριον κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ μεταβάλλῃ τὴν σωματικὴν ¹³³ ποινὴν εἰς χρηματικὴν, ἢ ἀτιμωτικὴν».

¹³⁴ Ἀπάντησις- Δὲν εἶμαι τῆς γνώμης τοῦ Δικαστηρίου ὅτι, τὸ κατ' ἐπιείκειαν ἐκτείνεται ¹³⁵ εἰς τὸ νὰ μεταβάλλεται ἀντὶ τοῦ βαθμοῦ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ποινῆς.

¹ σελ. 70 Τὸ ὑπαγορευόμενον παρὰ τοῦ νόμου εἶδος τῆς ποινῆς, πρέπει ἂν εἶναι χρεῖα, νὰ ² μεταβάλλετε ἀπὸ ἄλλον νόμον· ὅπου τὸ ἀπάνθισμα σιωπᾷ ἐκεῖ ὁ Δικαστὴς μετέρχε ³ ται τὴν ἐπιείκειαν.